

Regioonide Komitee arvamus „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse üleeuroopalise energiataristu suuniseid ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1364/2006/EÜ”

(2012/C 277/13)

REGIOONIDE KOMITEE

- märgib, et kõrge- ja ülikõrgepinge valdkonnas seisneb väljakutse selles, kuidas juhtida taastuvelektrit avamerelt ja maismaalt soodsalt ja tõhusalt kõige suurema energiavajadusega piirkondadeni ning et madal- ja keskpingeelektri osas tuleb paljudele uutele hajutatud elektritootjatele luua taristueeldused;
- rõhutab vajadust edastada komisjoni ühene poliitiline sõnum liikmesriikidele, majandusele, pangandussektorile ja partneritele kogu maailmas, et valitud tee tuleviku energiaallikate jaotuse taastuva osa suurendamise suunas on tagasipöördumatu ning tasub eelkõige ära ka erainvesteeringute puhul;
- rõhutab, et strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamiseks tuleb, nagu komitee varasemates arvamustes (CdR 160/2008 fin, CdR 8/2009 fin, CdR 244/2010 fin, CdR 312/2010 fin, CdR 7/2011 fin ja CdR 104/2011 fin) nimetatud, rohkem edendada arukate võrkude väljaehitamist kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Lõpptarbijahinnad peaksid elektroonilise koormuse reguleerimise raames olema kujundatud tihedamas sõltuvuses tootmisest ja nõudlusest, et stimuleerida säästlikku energiatarbimist ja hajutatud energiatootmist hajutatud energiatarbimisega paremini kooskõlla viia;
- nõuab, et uuritaks, kas suuniste ettepanek riiklike otsustajate suunamiseks ei oleks pehmema vahendina sobivam. Sellega annaks komisjon liikmesriikidele võimalikult laia otsustusruumi juba olemasolevate struktuuride konkreetseks kaasamiseks. See puudutab liikmesriikide eeldatavasti föderaalselt struktureeritud ruumilise planeerimise, kavandamise ja lubade väljastamise eest vastutavaid ametiasutusi, samuti juba olemasolevaid piirkondlikke rühmi kolmanda siseturupaketi alusel.

Raportöör

Heinz LEHMANN (DE/EPP), Saksi liidumaa parlamendi liige

Viitedokument

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse üleeuroopalise energiataristu suuniseid ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1364/2006/EÜ

COM(2011) 658 final – 2011/0300 (COD)

I POLIITILISED SOOVITUSED

REGIOONIDE KOMITEE

1. tervitab asjaolu, et määruse eesmärk on energia siseturg täielikult integreerida, millega tagatakse, et üksi liikmesriik ega piirkond ei oleks Euroopa võrgustikust isoleeritud, varustuskindlus ja liikmesriikidevaheline solidaarsus oleks tagatud ning säästva arengu ja keskkonnakaitse põhimõtetest peetakse kinni. See on oluline eeldus, et aastaks 2020 oleks võimalik vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid 20 %, suurendada energiatõhusust 20 % ja tõsta taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu lõplikus energiatarbimises 20 %.

2. rõhutab selle algatuse olulisust, mis peaks tagama varustuskindluse, kasutades mitmesuguseid tehnilisi võimalusi (eelkõige transpordi ja jaotussüsteemide väljaarendamist ning kõiki juba olemasolevaid ja potentsiaalseid taastuvenergia liike) ning olemasolevat toetuste süsteemi.

3. loodab, et kõnealune ettepanek annab panuse arukasse, jätkusuutlikku ja kaasavasse majanduskasvu ning toob kaasa olulisi eeliseid kogu Euroopa Liidu konkurentsivõimele ja tema majanduslikule, sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele.

4. tervitab asjaolu, et taristueesmärkide kiiremaks saavutamiseks määratakse 2020. aastani ja sellest edasi kindlaks teatav hulk üleeuroopalisi esmatähtsaid koridore ja alasid, mis hõlmavad elektri- ja gaasivõrke ning nafta, maagaasi, CO₂ ja biometaan (puhastatud biogaas biogaasitehastest) transportimise taristuid, ning mille jaoks Euroopa Liidu meetmed on kõige vajalikumad. Loamenetluste lihtsustamine ja lühendamine, heakskiidu parandamine üldsuse varajase kaasamise kaudu, projektide reguleerimise hõlbustamine, kulude õiglane kasupõhine jaotus, millega tagatakse tulude vastavus kantud riskidele, ning Euroopa Liidu poolse vajaliku turupõhise ja otsese rahalise toetuse tagamine aitavad jätkusuutlikult kaasa ühishuviprojektide kiiremale teostamisele.

5. juhib tähelepanu sellele, et Euroopa ühine energiavõrk peaks vastama kõrgematele ohutusstandarditele. Eelkõige tuleb välistada, et küberrünnakud või füüsilised rünnakud ohustaksid varustuskindlust Euroopas ja mõjutaksid negatiivselt liikmesriikide majanduslikku suutlikkust.

A. Lähtesituatsioon

6. sedastab, et igal Euroopa Liidu liikmesriigil on praegu oma energiaallikate jaotus, mille määravad geograafilised, geoloogilised, tehnilised ja energiapoliitilised olud ning riiklik nõudlus. See koosneb põhikoormusest, mida on seni toidetud peamiselt fossiilsetest, nukleaarsetest ja mõningatest taastuvatest allikatest (hüdroenergia ja tahke biomass) ja muutuvast koormusest, mille hulka kuuluvad mõningad paindlikud fossiilsed allikad ning teatud osa ilmast sõltuvaid taastuvaid energiaallikaid, ent see osa on praegu veel kõikuv. Kokkulepitud kliimaeesmärkide saavutamiseks on tarvis eelkõige tõhustada energiasäästlikkust, vähendada kütteks ja mootorikütuseks kasutatavat energia hulka (mida primaarenergia bilanssides arvesse ei võeta) ning suurendada taastuvenergia osakaalu kogu energia tootmises. Sellest tulenevat loomulikku kõikumist tuleb tasakaalustada terve rea meetmetega, näiteks olemasolevate elektrijaamade ajakohastamise, soojust ja elektrit koostootavate ülipaindlike gaasielektrijaamade ehitamise, pumphüdroelektrijaamade või muude energia salvestamise tehnoloogiate võimsuse suurendamise ning olemasolevate ülekande- ja jaotussüsteemide täiustamise ja laiendamisega. Ajakohastamisvajadus puudutab kõiki võrgustruktuuri tasandeid. Kui madal- ja keskpingeelektri osas tuleb paljudele uutele hajutatud elektritootjatele luua taristueeldused, siis kõrge- ja ülikõrgpinge valdkonnas seisneb väljakutse selles, kuidas juhtida taastuvelektrit avamerelt ja maismaalt soodsalt ja tõhusalt kõige suurema energiavajadusega piirkondadeni.

7. Liikmesriikidele varustuskindluse tagamiseks tuleks kasutada lahendusi, mis põhinevad olemasolevate traditsiooniliste ja alternatiivsete turuallikate moderniseerimisel, jätkuval kasutamisel ja laiendamisel, kuna need annavad märgatava panuse elektriennergiasüsteemide stabiilsuse tagamisse, nt kohalikul ja riiklikul tasandil.

8. kinnitab, et kaalumisel olevate ideede keskmes peavad olema tulemuslikumate ülekande- ja hoiustamistehnoloogiate katsetamine, info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate kasutamine ning kohalike ja piirkondlike energiakavade arendamise stimuleerimine.

9. sedastab, et ka maagaas võib eelolevatel kümnenditel mängida Euroopas olulist rolli elektritootmise vahelduvuse tasakaalustamisel. Selleks tuleb mitmekesistada gaasiimporti, arendada välja selle tootmine ELi liikmesriikides, kasutades traditsioonilisi ja ebatraditsioonilisi allikaid ning biogaasi tehastes toodetud biometaan (puhastatud biogaas), täiendada gaasivõrke

ülekandeturustikega ning suurendada hoiustamisvõimsust. Täiendavate gaasielektrijaaamade tasakaalustava energia otstarbel käitamise eeldus on asjaomase gaasitaristu parandamine neis liikmesriikides, kus maagaas on oluline energiaallikas.

10. tunnistab, et ka lähemas tulevikus moodustavad fossiilkütused vältimatu osa Euroopa energiaallikate jaotusest, isegi kui nende osakaal järjest vähenema peab. CO₂ kogumise ja säilitamise tehnoloogia võib sellel ajal anda panuse süsinikdioksiidi heite vähendamise eeldusel, et seda saab arendada tehniliselt teostatavaks süsteemiks, mida saab käitada mõistlike kulutustega ja turvaliselt. Ent jätkuvalt on vajalik uurimis- ja arendustöö selle praktilisel katsetamisel, eriti seoses tehniliste ja majanduslike aspektide ja nendega seotud keskkonnamõjude osas. Ka piiriülese CO₂ transpordivõrgu tulevane väljaarendamine nõuab Euroopa tasemel siiski sammude astumist juba praegu.

B. Subsidiaarsus

11. rõhutab, et Euroopa Liit on leppinud kokku kliimaeesmärkides, mille elluviimine eeldab ulatuslikke jõupingutusi kõigilt liikmesriikidelt. Üks selline jõupingutus on võimalikult aruka energiataristu ülesehitamine. Lisaks sellele, et olemasolevatesse võrkudesse tuleb kaasata paljud taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia väike- ja mikrotootjad, ning et välja tuleb arendada arukad jaotusvõrgud, mis oleksid võimelised tasakaalu detsentraliseeritud viisil haldama ning mis suurendavad ja hõlbustavad ühendust energiaallikaid omavate riikidega, et suurendada elektritootmist taastuvatest energiaallikatest, tuleb ka riiklikud taristud tõhusal ja ennekõike paindlikul viisil üksteisega ühendada. Selle mõtte esitas komisjon juba aastate eest üleeuroopaliste energiavõrkude kontekstis.

12. tunnistab, et samal ajal on liikmesriigid välja töötanud riiklikud kavad energiataotmise taastuva osa tugevdamiseks ning andnud välja vastavad seadused. Lisaks sellele teevad pärast Euroopa Liidu kolmanda energiapaketi jõustumist edukat koostööd mitmed rahvusvahelised institutsioonid ja töörühmad.

13. sedastab, et hoolimata neist vahepeal kasvanud struktuuridest tekivad konkreetsete piiriüleste energiaprojektide elluviimisel raskused, mis on tingitud riiklike taristute isearasustest, spetsiifilistest energiapoliitilistest prioriteetidest ning erinevatest pädevustest. Kõnealune ühildamatus toob kaasa ajakao nt üleeuroopaliste energiavõrkude projektide kavandamisel, rahastamisel ning arendamisel.

14. sedastab, et määruse ettepanekuga soovib komisjon tagada, et need ebakõlad võimalikult varakult tuvastataks ning pakutud vahendusmenetluse abil võimalikult kiiresti kõrvaldataks. Komisjoni määruse eesmärk on kiirendada piiratud arvu

piiriüleste võtmeprojektide ja märkimisväärse piiriülese mõjuga riiklike projektide elluviimist. Kõnealused projektid on tulevase Euroopa kõrgepinge ülekandevõrgu koostisosad.

15. tunnistab, et märksa laiaulatuslikum riiklike võrkude tuleviku energiavarustusele kohandamise ülesanne on endiselt liikmesriikide käes, ning neid puudutab määrus vaid kaudselt. Kõnealune menetlusviis lähtub ELi toimimise lepingu artiklitest 170–172. Sellega küll riivatakse subsidiaarsuse põhimõtet, ent ei rikuta seda, võttes arvesse asjaomaste piiriülese mõjuga projektide piiratud arvu.

16. rõhutab, et kasu tõuseb piiriüleste energiavõrkude tarvis koostatava Euroopa üldkava kõrval komisjoni ühesest poliitilisest sõnumist liikmesriikidele, majandusele, pangandussektorile ja partneritele kogu maailmas, et valitud tee tuleviku energiaallikate jaotuse taastuva osa suurendamise suunas on tagasipöörduv ning tasub eelkõige ära ka erainvesteeringute puhul.

17. sedastab, et komisjon pakub õigusaktina välja määruse, mis on kõigile liikmesriikidele vahetult kehtiv ja kõigis osades siduv. Regioonide Komitee peab seda loamenetluste soovitud kiirendamist silmas pidades põhimõtteliselt proportsionaalseks.

18. juhib siiski tähelepanu sellele, et taristuprojektide loamenetluste lihtsustamine võib kujutada endast olulist sekkumist liikmesriikide kavandamisõigustesse ning kõigi asjaomaste poolte ja üldsuse osalemisõigustesse. Föderaalses süsteemis liidumaadele põhiseadusega tagatud pädevust kavandamis- ja loamenetlusi läbi viia ja kujundada tuleb ka ühishuviprojektide puhul arvesse võtta. Komitee arvates ei ole kõiki 3. peatükis esitatud üksikasjalikke ettekirjutusi on enam võimalik käsitleda kui üleeuroopaliste võrkude suuniseid või põhijooni ELi toimimise lepingu artikli 171 tähenduses ja seega kui riiklike haldusmenetluste tõeliselt vajalikku minimaalset ühtlustamist.

19. nõuab, et antud kontekstis uuritaks, kas vähem üksikasjalike suuniste ettepanek riiklike otsustajate suunamiseks ei oleks pehmema vahendina sobivam. Sellega annaks komisjon liikmesriikidele võimalikult laia otsustusruumi juba olemasolevate struktuuride konkreetseks kaasamiseks, millega hõlbustatakse ja eelistatakse ühendvõrkude loomist, kui riigil on olemas ressursid taastuval energiaallikatel põhineva elektri tootmise suurendamiseks. See puudutab liikmesriikide eeldatavasti föderaalset struktureeritud ruumilise planeerimise, kavandamise ja lubade väljastamise eest vastutavaid ametiasutusi, samuti juba olemasolevaid piirkondlikke rühmi kolmanda siseturupaketi alusel. Põhimõtteliselt tuleks eelistada juba edukalt tegutsevate institutsioonide volitamist uute struktuuride loomisele.

20. suhtub kriitiliselt haldusmenetluse kategooriliselt määratud ajalimiiti. Just ühishuviprojektide puhul peab kvaliteet olema kiirusest olulisem. Varustuskindluse kõrval avaldab ühishuviprojektide kvaliteet olulist mõju lõpptarbijate makstavatele hindadele. Investorite huvide kõrval on asukohavaliku oluline tegur ka kohalike VKEde ja kodanike kulud.

21. soovib ühishuviprojektide kavandamisel ja elluviimisel tekkivaid probleeme käsitleda alt üles lähenemisviisi ehk subsidiaarsuse põhimõtet järgides ja tähelepanelikult teisi võimalusi uurides. Euroopa projektikoordinaator peaks tegutsema ainult siis, kui kohalikud, piirkondlikud, riiklikud või riikidevahelised ametiasutused õigeaegselt üksmeelele ei jõua. Minevikus on juba olnud juhtumeid, kus Euroopa vahendaja sekkumine on olnud abiks. Sellise Euroopa koordinaatori kui abistaja olemasolu raskete üksikjuhtude lahendamiseks ei näi iseenesest subsidiaarsuse põhimõttega vastuolus olevat. Tema nimetamine või vajadusel mandaadi pikendamine peaks aga toimuma nõukogu ja Euroopa Parlamendi ühise otsuse alusel.

22. tervitab lube väljastava riikliku ametiasutuse loomist ühtse kontaktpunktina (*one-stop-shop*). See, kas loamenetluses leiab kasutust integreeritud või koordineeritud lähenemisviis, peaks jääma konkreetse riigi otsustada.

23. toetab määruses esitatud ettepanekut kulude piiriüleseks jaotamiseks Reguleerivate Asutuste Koostööameti (ACER) osalusel. See kehtib ka riikide reguleerivate ametite kohutuse suhtes tekitada ühishuviprojektidele juurdepääsutasude kaudu investeerimisstiimulid. Stiimulid peaksid olema vastavuses riskidega.

24. peab vajalikuks, et ühishuviprojektide nimistut korrapäraselt kontrollitaks ja muutunud nõudmistele kohandataks.

C. Heakskiit

25. sedastab täie kindlustundega, et tehniliste eelduste loomine meie kaugeleulatuvate energia- ja kliimaeesmärkide saavutamiseks võib edukas olla vaid inimestega koos, mitte kunagi nende vastu tegutsedes. Seetõttu on kodanike ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste varajane teavitamine, kaasamine ja osalemine üheselt tervitav.

26. rõhutab, et pööre vähese süsinikdioksiidi heitega elektritootmise suunas muudab vajalikuks võrgustruktuuri ümberkorralduse. Samal ajal kui uute väikeste elektritootjate ühendamine madal- ja keskpingevõrkudesse ning nende arukas haldamine võib suures osas toimuda ilma maastikupilti muutmata, on Euroopa uute ülikõrgepinge kiirteede ehitamiseks uute elektriliinide ehitus vältimatu ning eelistada tuleks liine, mis suurendavad ühendust riikidega, kes on suutelised suurendama elektritootmist taastuvatest energiaallikatest. Kuna nende süsteemide ehitamise kulud peavad lõpuks kandma elektritarbijad, on

oluline, et nende tehniline teostus oleks nii arukas ja tõhus kui võimalik. Sinna juurde kuulub ka maastikule avalduva mõju minimeerimine. Seda konteksti tuleb inimestele võimalikult varakult ja järjepidevalt selgitada.

27. nõuab, et riikide valitsused looksid stiimulid, mis oleksid mõeldud selleks, et õiglasel viisil kompenseerida kahjustusi, millega kodanikud, omavalitsusüksused ja kohalikud omavalitsused peavad veel silmitsi seisma. Nende omavalitsusüksuste kogemused, kus minevikus on sellise mõõtmega uusehitusprojekte teostatud, näitavad, et läbipaistvus ning projekti teostaja kontaktisiku alaline olemasolu kohapeal on oluline eeldus kavandamise ja ehitamise tähtaegseks edenemiseks.

28. rõhutab, et koostatav käsiraamat on oluline abivahend kodanike teavitamiseks taristute ja arukate võrkude arendamise eelistest seoses varustuskindluse, kasvuhuonegaaside vähendamise ja energiatõhususega. Kõnealune teave peab hõlmama ka varjukülgi. Vaid täielik ja läbipaistev teave võimaldab elanikel mõista selle väljakutse ulatust ja kergemini aktsepteerida projekti võimalikke negatiivseid kõrvaltoimeid. Infovoog peab lähtuma konkreetsest olukorrast ning andma asjaomastele kodanikele asjakohast teavet.

29. nõuab, et lisaks materiaalsete hüvitiste maksmisele neile kodanikele ning kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, keda projektide elluviimine eriti tõsiselt puudutab, tuleb üldsusele tutvustada võetud ettevaatusabinõusid koos sotsiaalmajandusliku ja ökoloogilise mõjuhindamisega. Läbipaistvusmeetmed ja õiglane kompenseerimissüsteem on vältimatud eeldused tuleviku energiovõrkude kiirendatud väljaehitamise heakskiitmiseks.

D. Rahastamine

30. tunnistab, et komisjoni arvates ei ole senised üleeuroopaliste energiavõrkude rahastamisvahendid osutunud piisavalt edukaks. Need tuleb asendada Euroopa Ühendamise Rahastuga. Energiataristu suuniste määruses mitmeaastaseks finantsraamistikuks ette nähtud 50 miljardist eurost eraldatakse seitsmeaastasel perioodil energiavaldkonnale 9,1 miljardit eurot. Sellest summast on võimalik eraldada vahendeid uuringute läbiviimiseks ning elektri-, gaasi- ja süsinikdioksiidi projektide rahastamisvahenditeks, samuti tagada tagastamatu toetus elektri- ja gaasiprojektidele, millel on positiivne mõju varustuskindlusele, solidaarsusele ja innovatsioonile, mille äriplaneerimises on puudulik ning mille kohta on langetatud kulude riikidevahelise jaotamise otsus. Selle kõrval on tagastamatute toetuste saamiseks abikõlblikud ka arukad võrgud ja mõõteseadmed ning süsinikdioksiidiprojektid, mille ärist tasuvust ei ole võimalik tõestada.

31. Tervitab asjaolu, et Euroopa Ühendamise Rahastu juures pööratakse suuremat rõhku energeetiliselt olulisematele, ehkki majandusliku tulu poolest vähematraktiivsetele infrastruktuuriprojektidele. Sedalaadi projektide edukas teostamine aitaks oluliselt kaasa ELi siseturu täiustamisele ja varustuskindluse parandamisele;

32. on seisukohal, et energiapoliitiliselt selgelt vale signaal on see, et enamik 12 prioriteetsest taristuprojektist Euroopa Ühendamise Rahastu raames puudutab gaasi- ja naftajuhtmeid, mis eeldavad pikaajalisi investeeringuid, sest seni puudub veenev selgitus selle kohta, kuidas tuleks rõhuasetust fossiilsetele energiaallikatele viia kooskõlla strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide ja kaugemale ulatuvate, 2030.-ks ja 2050.-ks aastaks seatud kliimakaitseesmärkide kontekstis.

33. rõhutab, et strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamiseks tuleks lisaks suurte ülekandevõrkude kiirendatud väljaehitamisele, nagu komitee varasemates arvamustes (CdR 160/2008 fin, CdR 8/2009 fin, CdR 244/2010 fin, CdR 312/2010 fin, CdR 7/2011 fin ja CdR 104/2011 fin) juba nimetatud, rohkem edendada arukate võrkude väljaehitamist kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Lõpptarbijahinnad peaksid elektroonilise koormuse reguleerimise raames olema kujundatud tihedamas sõltuvuses tootmisest ja nõudlusest, et stimuleerida säästlikku energiatarbimist ja hajutatud energiatootmist hajutatud energiatarbimisega paremini kooskõlla viia. Kui liikmesriigid saavad energiast saadavaid makse kasutada vahendina kliimamuutuste vastases võitluses vastavalt tingimustele nõukogu direktiivis 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatooted ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik, siis arvab komitee, et erinevate maksumäärade süsteemi loomisel ei tohiks piirduda ainult piirkondadega, vaid seda tuleks laiendada ka kohalikele omavalitsustele, keda peetakse samuti täieulatuslikeks säästva arengu soodustajateks ELis. Need ametiasutused peaksid seega, eelkõige neis liikmesriikides, kus nad varustuskindluse suurendamiseks arukate võrgustike arendamisse panustavad, kasvuhoonegaaside heidet vähendades ja energiatõhusust parandades, saama kinnitada energiatarbimise üldised maksumäärad, mis erinevad riiklikest määradest, arvestades, et säilib konkureerivate energiaallikate võrdne käsitlemine ja et need erinevad maksumäärad ei takista siseturu normaalse toimimist ja energiatoodete liikumist liikmesriikides.

34. väljendab taastuvate energiaallikate vajaliku turuintegratsiooni silmas pidades suurt muret selle üle, et just pumpelekt-rijaamad või muud sarnased tehnoloogiad Euroopa Ühendamise Rahastust välja arvatakse. Kuna seesugused elektrijaamad võimaldavad salvestada taastuvenergiat, siis on neil kõikuva tootlikkusega tuule- ja päikeseenergiaallikate tasakaalustamisel keskne tähtsus;

35. kahetseb, et komisjon ei ole alates 2014. aastast kasutada olevaid uusi rahastamisvahendeid seni veel üksikasjalikult määratlenud. Nende valikul tuleb silmas pidada vahendite lisakas-
kasu. Nad peavad täiendama seni tavapäraseid tagastamatuid

toetusi ning moodustama raudtee, energia ja telekommunikat-siooni võrgusektoritele sidusa ja ühtse finantseerimisraamistiku, mis tugineb riskijagamisrahastuga, laenutagamisvahendiga ja Marguerite'i fondiga saadud kogemustele.

36. võtab teadmiseks, et kavas on omakapitalil ja riskikapi-talil põhinevad vahendid ning teiselt poolt võörkapitalile tugi-nevad vahendid. Nende hulka kuuluvad tagatised vahendajatele, kes rahastavad rahastamisraskustes olevaid abisaajaid, samuti riski jagamine finantsasutustega rahastamismahu suurendami-seks. Siia on hõlmatud ka projektivõlakirjad.

37. on mõjuhinna osas komisjoniga nõus, et pakutud rahastamisvahendid ei too kaasa finantsturu moonutusi, kuna need on majanduslikult realiseeritavad, ent ei saa üksikjuhul turult piisavat rahastamist.

38. sedastab, et sellest tulenevalt tekib teatav vastuolu määruse artikliga 15, mille kohaselt rahastamisprobleemid ei ole kriteerium rahastamisvahendite saamiseks.

39. hindab üldjoontes positiivselt asjaolu, et Euroopa Ühen-damise Rahastu raames tuleb kavandamisperioodi jooksul kuni 20 % kasutatavast eelarvest kulutada riski jagamisele ja omaka-pitali vahenditele. Hoolikal elluviimisel laiendatakse nii rahas-tamisvõimalusi ning vastupidiselt tagastamatutele toetustele edendatakse samas ettevõtjate omavastutust. Tuleb aga tagada, et nii projektipõhisel tulude-kulude analüüsil kui ka ühishuvi-projektide ärilise tasuvuse hindamisel kasutatakse rangeid kritee-riume.

40. kahtleb pakutud rahastamisvahendite sobivuses energia-võrkude ehitamise projektidele.

41. toonitab vajadust kohandada Euroopa Ühendamise Rahastu abikõlblikkuskriteeriume nii, et tagatakse äärepoolsei-mate piirkondade juurdepääs energiasõltumatuse suurendamisele suunatud projektide rahastamisele;

E. Projektivõlakirjad

42. võtab teadmiseks, et projektivõlakirjade algatuse jaoks on aastatel 2012–2013 ette nähtud katseetapp Euroopa Investee-rimispanga juhtimisel. Kõne alla tulevad projektid, mille kavan-damine üleeuroopaliste energiavõrkude suuniste kontekstis on juba kaugele arenenud. Komisjon ootab oma mõjuhinnaangus, et vaid üks energiaprojekt läbib katseetapi edukalt.

43. on Euroopa energeetikasektorit reguleerivate asutuste nõukoguga (CEER) nõus, et projektivõlakirjad on olemasolevate võrkude siseselt tehtavate investeeringute puhul kasutatavad vaid piiratud ulatuses, kuna piiritlemine on problemaatiline. Avamere ühenduste ja piiriüleste ühendusliinide puhul võib see olla kasulik vahend.

44. juhhib tähelepanu sellele, et seesugune projekti rahastamine on võrgu käitajate puhul seni veel ebatüüpiline. Seega võib kuluda teatud aeg, enne kui investorid seda uut varade klassi aktsepteerivad. Komisjon ja Euroopa Investeeringuspank peaksid usaldusväärselt kalkuleeritud projektide valimisega püüdma suurendada võimalike investorite usaldust. Eesmärk peab olema saavutada investeerimiskraadi reiting, et muuta võlakirjad huvitavaks ka suurte institutsiooniliste investorite jaoks.

45. peab eelarvevahendite kasutamise seisukohalt tervitavaks, et täiendusena tagastamatutele toetustele kasutatakse nüüd ka rahastamisvahendeid. Tuleb aga tagada, et rahastatakse eranditult projekte, mille järgi on reaalne vajadus, mis on seega vajalikud ja millel puudub täiendavalt tõestatud ärintulu. Mitte mingil juhul ei tohiks niigi tasuvaid projekte üle toetada ja seega erarahastamist kõrvale tõrjuda; Allutatud kohustusi peaksid eelkõige saama eranditult need projektid, mis on usaldusväärselt kalkuleeritud. Mitte mingil juhul ei tohi luua kunstlikku turgu, mida hoitakse elus ainult ELi kaasrahastamisega ja mille tarvis tuleb pidevalt eraldada uusi vahendeid, et vältida maksejõuetust. Katsetapis tuleb korrapäraselt kontrollida, kas üldmajanduslikult ei oleks soodsamad alternatiivsed toetusmeetodid. Kaaluda võiks konsortsiumrahastamist kavandatud projektivõlakirjade asemel.

46. rõhutab, et hädavajalikuks peetud energiataristute väljahitamise rahastamine peab eeskätt jääma ettevõtete ülesandeks. ELi ja liikmesriikide ülesanne on taristumeetmete toetamine

ning turuosalistele vajaliku raamistiku loomine. Vajalike koguinvesteeringute ulatuse osas valitsevate kahtluste hajutamiseks peaks komisjon püüdlema oma hinnangute konkreetsemaks muutmise poole, ent igal juhul peavad asjakohased võrgutariifid tagama, et investeeritud kapital teenib turule vastava kasumi;

F. Seosed Euroopa Liidu teiste määrustega

47. toetab komisjoni seisukohta lihtsustatud loamenetluse kohta, mida koordineerib vaid üks riiklik asutus, et ühishuvi-projekt lühikese tähtaja jooksul lõpule viia. Tingimuseks on, et neis protsessides jäetakse piisavalt ruumi riiklikele kavandamis-menetlustele. Sealjuures antakse prioriteetsetele projektidele eelisstaatus. Määruse ettepaneku keskpunktis on peaaegsajalikult menetluslikud ja organisatoorsed küsimused.

48. sedastab, et mõistlik oleks ühishuviprojekte puudutavad materiaalsed normid sellele eelisstaatusale kohandada. Praeguses vormis ei too määruse ettepanek kaasa märkimisväärset lihtsustamist. ELi looduslike elupaikade ja vee raamdirektiivi nõudmiste osas peavad projektid teenima ülekaalukat avalikku huvi. See ei tohi aga puudutada eelnimetatud eeskirjade materiaalseid eeldusi. Selles osas jääb määruse ettepanek ebamääraseks. Jätkuvalt on vajalik komisjoni seisukohavõtt looduslike elupaikade direktiivi 92/43/EÜ artikli 6 lõike 4 alusel, kuigi komisjon peab koostama ühishuviprojektide nimistu. See näib ebavajaliku topeltkontrollina.

49. märgib, et kui loamenetluse kestuse jaoks määratakse tähtajad, antakse vastutus menetluse lihtsustamise eest eelkõige luba väljastavatele riiklikele või piirkondlikele ametiasutustele, kes peavad oma halduspraktika sellele eelisstaatusale kohandama, säilitades samas suures osas ELi seatud materiaalsed standardid. Euroopa Komisjon peaks tegema tihedat koostööd lubasid väljastavate ametiasutustega, et töötada välja praktilised ettepanekud nende suuniste rakendamiseks, mis vastaksid tõhusate ja läbipaistvate menetluste nõuetele.

Brüssel, 19. juuli 2012

Regioonide Komitee
president
Mercedes BRESSO